

Poselství Svatého otce Františka ke Světovému dni prarodičů a seniorů

25. července 2021

„Já jsem s tebou po všechny dny“

Milí dědečkové, milé babičky!

„Já jsem s tebou po všechny dny“ (srov. Mt 28,20) je příslib, který dal Pán učedníkům předtím, než vystoupil na nebe, a který dnes opakuje i tobě, milý dědečku a milá babičko. Tobě. „Já jsem s tebou po všechny dny“ jsou slova, jimiž bych se rád jako římský biskup a jako senior, stejně jako ty, na tebe obrátil u příležitosti prvního Světového dne prarodičů a seniorů; celá církev je ti nablízku – lépe řečeno je nám nablízku: má o tebe starost, má tě ráda a nechce tě nechat samotného!

Vím dobře, že toto poselství se k tobě dostává v těžké době. Pandemie byla neočekávanou a zuřivou bouří, která se snesla na život každého, ale nám starým připravila specifickou zkoušku, zkoušku mnohem tvrdší. Mnozí z nás onemocněli a někteří odešli nebo viděli, jak dohasíná život jejich manželských partnerů a jejich drahých. Mnozí byli nuceni žít po velmi dlouhou dobu izolování v samotě.

Pán zná všechna naše utrpení přítomné doby. On je po boku těch, kdo prožívají bolestnou zkušenost, že jsou odsunuti stranou. Naše samota – kvůli pandemii ještě tvrdší – mu není lhostejná. Tradice vypráví, že i svatého Jáchyma, Ježíšova dědečka, odloučili od jeho společenství, protože neměl děti. Jeho život – stejně jako život jeho manželky Anny – byl považován za zbytečný. Ale Pán mu poslal anděla, aby ho utěšil. Když celý smutný zůstával za branami města, zjevil se mu Pánův posel, aby mu řekl: „Jáchyme, Jáchyme, Pán vyslyšel tvou vytrvalou modlitbu.“¹ Na jedné známé Giottově fresce² se ukazuje noční výjev; je to jedna z bezesných nocí, kdy se navracejí vzpomínky, starosti a touhy, na něž jsme mnozí z nás zvyklí.

Avšak i když se všechno zdá temné jako v těchto měsících pandemie, Pán i nadále posílá *anděly*, aby utěšili naši samotu a opakovali nám: „Já jsem s tebou po všechny dny.“ Říká to tobě, říká to mně, říká to všem. Právě to je smysl tohoto Dne. Přál jsem si, aby se poprvé slavil v letošním roce, po dlouhé izolaci a při stále pomalém návratu ke společenskému životu; aby ke každému dědečkovi a každému starému muži, ke každé babičce a každé staré ženě – zvláště k těm, kdo jsou mezi námi nejosamělejší – přišel na návštěvu *anděl!*

Někdy bude mít tvář našich vnuků, jindy našich příbuzných, dávných přátel nebo těch, které jsme poznali právě v této těžké době. V tomto období jsme se naučili chápat, jak důležitá jsou pro každého z nás objetí a návštěvy. Jak mě rmoutí, když vím, že na některých místech to ještě stále není možné!

Avšak Pán nám posílá své posly i prostřednictvím Božího slova. On nedopouští, aby v našem životě někdy chybělo. Přečtěme si každý den stránku z evangelia, modleme se žalmy, čtěme proroky! Budeme dojati z Pánovy věrnosti. Písmo nám rovněž pomůže pochopit, co Pán dnes

¹ Epizoda líčená v Jakubově proto-evangeliu.

² Jedná se o obraz zvolený jako logo Světového dne prarodičů a seniorů.

žádá od našeho života. On totiž posílá dělníky na svou vinici v každou denní hodinu (srov. Mt 20,1–16) a v každém období života. Já sám mohu dosvědčit, že jsem dostal povolání stát se římským biskupem, když jsem už dosáhl, abych tak řekl, důchodcovského věku a nepředstavoval jsem si, že dokážu dělat ještě něco nového. Pán je nám vždy blízko, vždycky s novými výzvami, s novými slovy, se svou útěchou, ale je nám vždycky blízko. Vy víte, že Pán je věčný a nikdy neodchází do penze. Nikdy.

V Matoušově evangeliu říká Ježíš apoštolům: „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal“ (28,19–20). Tato slova se dnes obracejí i na nás a pomáhají nám, abychom lépe pochopili, že naším povoláním je chránit kořeny, předávat víru mladým a starat se o malé. Poslouchejte dobře: Jaké je naše povolání dnes, v našem věku? Chránit kořeny, předávat víru mladým a starat se o malé. Na to nezapomínejte.

Nezáleží na tom, kolik je ti let, jestli ještě pracuješ nebo už ne, jestli jsi zůstal sám nebo máš rodinu, jestli ses stal prarodičem v mladším nebo v pozdějším věku, jestli jsi ještě samostatný nebo už potřebuješ asistenci; protože neexistuje věk odchodu do penze od úkolu hlásat evangelium, od úkolu předávat tradice vnukům. Je třeba se vydat na cestu a především vyjít ze sebe a začít něco nového.

I pro tebe existuje obnovené povolání v tomto rozhodném dějinném okamžiku. Zeptáš se: Ale jak je to možné? Moje síly se vyčerpávají a nemyslím si, že už toho tolik zmůžu. Jak se mohu začít chovat jiným způsobem, když žiji podle svých navyklých pravidel? Jak se mohu věnovat někomu, kdo je ještě chudší, když tolik musím myslet už jen na svou rodinu? Jak mohu rozšířit svůj pohled, když mi není dovoleno vyjít ani ze svého bydliště? Není snad moje samota příliš těžkým balvanem? Kolik z vás si klade tuto otázku: Není snad moje samota příliš těžkým balvanem? I samotnému Ježíšovi byla adresována otázka tohoto druhu, když se ho Nikodém ptal: „Jak se může člověk narodit, když je starý?“ (Jan 3,4). To se může stát – odpovídá Pán – když otevřeme své srdce pro působení Ducha Svatého, který vane, kam chce. Se svobodou, kterou má, vchází Duch Svatý všude a koná, co chce.

Jak jsem vícekrát opakoval, z krize, do níž nás svět vrhá, nevyjdeme stejní: vyjdeme jako lepší, nebo horší. „Kéž Bůh dá [...] aby to nebyla jen další v řadě nesčetných tragédií v dějinách, z které nebudeme schopni se poučit – máme tvrdou hlavu. Kéž nezapomeneme na všechny ty staré lidi, kteří zemřeli kvůli nedostatku respirátorů [...] Kéž tato nesmírná bolest není zbytečná, ale pobídne nás, abychom učinili rozhodný krok k novému životnímu stylu. Kéž jednou provždy objevíme, že potřebujeme jeden druhého a že jsme si jeden druhému dlužníky, aby naše lidská rodina znovu ožila“.³ Nikdo se nezachráně sám. Jsme dlužníci jedni druhých. Všichni jsme bratři a sestry.

V této perspektivě bych ti chtěl říci, že je tě zapotřebí pro vytváření zítřejšího světa v bratrství a sociálním přátelství; světa, v němž budeme žít – my se svými dětmi a vnuky –, až se bouře utiší. Všichni „se zapojme aktivně do obnovy a podpory naší zraněné společnosti“.⁴ Mezi různými pilíři, které mají podpírat tuto novou stavbu, jsou tři, které ty můžeš vztyčovat lépe než ostatní. Tři pilíře: *sny*, *paměť* a *modlitba*. Pánova blízkost dodá síly i těm nejkřehčím z nás, aby se vydali na nové cesty – na cesty snů, paměti a modlitby.

³ František. Enc. *Fratelli tutti*, č. 35. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2021.

⁴ Tamtéž, č. 77.

Prorok Joel jednou vyslovil tento příslib: „Vaši starci budou mít věštecké sny a vaši jinoši uzří vidění“ (3,1). Budoucnost světa je ve spojení mezi mladými a starými. Kdo jiný než mladí může převzít sny starců a nést je vpřed? Ale proto je třeba i nadále snít; sny o spravedlnosti, o míru a o solidaritě umožňují, aby naši mladí měli nová vidění a aby se mohla budoucnost vytvářet společně. Je třeba, abys i ty svědčil, že z prožité zkoušky lze vyjít obnovený. A jsem si jistý, že nebude jediná, protože ve svém životě jsi měl mnoho dalších zkoušek a dokázal ses z nich dostat. Pouč se i z těchto zkušeností, aby ses z toho dostal i teď.

Sny jsou proto propleteny s *pamětí*. Mám na mysli to, jak cenná je bolestná zkušenost války a nakolik se z ní nové generace mohou poučit o hodnotě míru. A ti z vás, kdo zažili bolest válek, mají toto poselství předávat dál. Udržovat živou paměť je skutečným posláním každého starce: mít živou paměť a přinášet ji druhým. Edith Brucková, která přežila drama holokaustu, řekla, že „osvítit bytí i jen jediné vědomí stojí za námahu a bolest, abychom si udrželi živou vzpomínku na to, co se stalo“. A pokračuje: „Pro mě je paměť životem.“⁵ Mám na mysli také své prarodiče i ty z vás, kdo museli emigrovat a vědí, jak krušné je opustit vlastní domov, stejně jako to dnes prožívají mnozí, kteří hledají svou budoucnost. Paměť může pomáhat v budování lidštějšího a přívětivějšího světa. Bez paměti však nelze budovat nic; bez základů dům nikdy nepostavíš. Nikdy. A základem života je paměť.

A konečně *modlitba*. Jak jednou řekl můj předchůdce papež Benedikt, svatý stařec, který se i nadále modlí a pracuje pro církve: „Modlitba starých lidí může chránit svět a pomáhat mu výrazněji než námaha mnohých.“⁶ To řekl téměř na konci svého pontifikátu v roce 2012. Je to krásné. Tvá modlitba je cenným zdrojem; je to jedna plíce, které se nemůže církve ani svět odříkat.⁷ Zvláště v dnešní době, tak obtížné pro lidstvo, kdy se všichni na jedné loďce plavíme po rozbouřeném moři pandemie, není tvá modlitba za svět a za církve marná, ale naznačuje všem, že mají pokojně důvěřovat v dosažení přístavu.

Milá babičko, milý dědečku, závěrem svého poselství bych chtěl i tobě poukázat na příklad jednoho blahoslaveného – brzy svatého – Charlese de Foucaulda. Žil jako poustevník v Alžírsku a v tomto periferním prostředí „vyjádřil přání cítit se jako bratr každého člověka“.⁸ Příběh jeho života ukazuje, že i v samotě své pouště je možné prosit za chudé celého světa a stát se skutečně bratrem a sestrou pro všechny.

Prosím Pána, aby i díky jeho příkladu každý z nás rozšířil své srdce a učinil ho citlivým pro utrpení těch posledních a schopným prosit za ně. Kéž se každý z nás naučí opakovat všem, a zvláště těm mladším, slova útěchy, kterými jsme dnes byli osloveni my: „Já jsem s tebou po všechny dny.“ Kupředu a odvahu! Ať vám Pán žehná.

Dáno v Římě u Sv. Jana Lateránského dne 31. května 2021, na svátek Navštívení Panny Marie

FRANTIŠEK

⁵ Paměť je životem, psaní je dechem. *L'Osservatore Romano*, 26. ledna 2021.

⁶ Návštěva v domě seniorů „Viva gli anziani“, 2. listopadu 2012.

⁷ Srov. František. Apoštol. exhort. *Evangelii gaudium*, č. 262. Praha: Paulínky, 2014.

⁸ František. Enc. *Fratelli tutti*, č. 287.